

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2007-2008

Literatura catalana

Sèrie 2

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

Opció A

1. Relacioneu el fragment següent del manifest *Contra els poetes amb minúscula*, de Joan Salvat-Papasseit, amb la seva concepció del poeta expressada a *L'irradiador del port i les gavines*, i també amb el paper que hi tenen la tradició i els moviments d'avantguarda.

[3 punts]

El Poeta d'avui és el Poeta d'*avui* i no el d'ahir. Per molt que se'ns repliqui que hi ha quelcom que espera ésser cantat tots els temps, l'extàtic clar de lluna malaltís, nosaltres preferim, sense fugir d'això si ens és indispensable, cantar l'home ferreny qui es capbussa en les ones, a la platja o a alta mar, el que s'ha capbussat tota la vida i el que es capbussarà tota la vida. Homer, si va cantar els remes de la victòria, fou perquè en el seu temps per la força dels remes s'obtenien victòries. En Marinetti avui cantarà els cuirassats, els aeroplans frenètics i les boques de foc dels monstruosos canons. —Lliurarem ['alliberarem'] Catalunya per la força dels remes? [...] Jo us invito, poetes, que sigueu futurs, és a dir, immortals. Que canteu avui com el dia d'*avui*. Que no mideu els versos, ni els compteu amb els dits, ni els cobreu amb diners. Vivim sempre de nou. El *demà* és més bell sempre que el passat. I si voleu rimar, podeu rimar: però sigueu Poetes, Poetes amb majúscula: altius, valents, heroics i, sobretot, sincers.

2. Què entén per «l'Home» Joaquim Amat-Piniella a *K. L. Reich*? Quin valor li atribueix?

[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent del segon acte de *Ball robot*, de Joan Oliver. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- la contextualització del fragment en l'argument de l'obra;
 - la caracterització dels dos personatges que dialoguen;
 - la contraposició dels punts de vista dels dos personatges, tant pel que fa al concepte del matrimoni com a la vida en general.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

CUGAT: Digues que sóc un anormal, un maniàtic, un ximple...

OLEGUER: No, ja t'ho he dit: ets simplement un *intel·lectual*.

CUGAT (*sarcàstic*): Sí, sóc un intel·lectual! Un home que pretén viure alhora dintre i fora de la societat, que es passa la vida fent-se preguntes a les quals prova inútilment de respondre, que s'alimenta d'idees i menysprea els fets. Una criatura absurda i indigesta que té l'audàcia de ser tímid i modest enmig de la petulància i l'aplom dels homes d'acció. És això, oi?

OLEGUER: Bé, força objectiu. Partim, doncs, de la teva definició. Tu ets un escèptic universal, i jo, que visc en la realitat i de realitats, que crec en el que veuen els meus ulls, palpen les meves mans i mostra el meu seny, tinc el deure d'aclarir-te la teva pròpia situació i provar de...

CUGAT: Gràcies, moltes gràcies! No t'esforcis en un treball inútil... (*Exaltat.*) A veure, tu, l'home de les solucions i les realitats, l'home de la raó infal·lible i del sentit pràctic, digues, digues, què hauries fet en el meu cas? Explica't, si et plau, explica't!

OLEGUER: Jo? Què hauria fet en el teu cas? En primer lloc et diré que em costa molt d'imaginar-m'ho.

CUGAT: No defugis la qüestió!

OLEGUER: No, no la defujo... Per començar: la meva dona hauria callat, no m'hauria fet una confessió semblant.

CUGAT: Per què ho suposes?

OLEGUER: Que per què ho suposo? Han passat deu anys, les meves ocupacions m'abasseguen..., i a ella l'abasseguen els fills. Arriba un moment que el matrimoni és una simple juxtaposició... Això no obstant, admitem la hipòtesi que la meva dona un bon dia em ve amb una contalla d'aquest gènere. Què faig, jo? Com reaccio? No faig absolutament res, no reaccio. L'escolto i immediatament oblidó el que m'ha dit. Passa el temps i tot se'n va en fum d'imaginacions. Mentrestant la cosa no m'ha fet perdre ni un minut de son, no m'ha distret ni així, m'entens?, ni així de la meva feina. Total: zero!

CUGAT: Sona a fals això, és bo per dir.

OLEGUER: I per fer, Cugat, i per fer! Encara no em coneixes prou. Admès el supòsit, jo raono d'aquesta manera: el meu amic és incapaç de fer-me una bretolada, i, si ho fos, tinc raons per creure que la meva dona no gosaria seguir-lo gaire lluny. Sé els punts que calça!

CUGAT: Digues-ho tot: i estimes la teva dona d'una manera molt relativa.

OLEGUER: Com te sembli... Però estimo absolutament la meva reputació i l'escàndol m'esgarrija... (*Ara, de cop, li sonen les darreres paraules de CUGAT.*) És que l'Eulàlia t'ha fet certes confidències?

Opció B

1. Comenteu el concepte de realisme en la descripció que fa Narcís Oller de la societat catalana de la seva època a *La bogeria*. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents:
 - els elements històrics, de qualsevol tipus (dates, fets, costums...), que permeten datar aproximadament el període en què s'esdevenen els fets que s'hi narren;
 - els comportaments socials en relació amb el procés d'embogiment del protagonista.

[3 punts]

2. Quines són les formes mètriques que utilitza d'una manera més destacada Maria-Mercè Marçal en el recull de poemes *Bruixa de dol*? De quines tradicions literàries provenen?

[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent del capítol XIII («El Cimalt») de *Solitud*, de Víctor Català. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
 - el que revela el fragment sobre els sentiments de la Mila i el seu estat d'ànim;
 - la diferència entre en Matias i el pastor;
 - el paper del pastor segons la Mila.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Allà, a una dotzena de passes s'estava ell [en Gaietà, el pastor], esperant-la, aturat, amb son aire calm i serè de costum i amb l'eterna rialleta vagant sobre sos llavis.

La dona es vegé amargament ridícula a sos mateixos ulls. Ell tenir un mal punt? Ell tractar de prendre-la amb l'avidesa folla del desig o amb la fortalesa engallardida d'una gran voluntat? Quina bogeria...! I l'evidència d'aquella nova decepció li fujetejà vergonyosament el rostre com un sarcasme. Se sentia bella, saborosa, cobejable i cobejada pels homes; les feres viciosos de l'aplec primer, les colles ciutadanes de caçadors després, i a tota hora la plenitud anhelant de la seva ànima li ho havien prou demostrat. Doncs, si així era, per què no la cobejaven també, per què no mossegaven en ella com en fruita dolça i madura, a punt, aquells dos homes —en Maties i el pastor— als qui ella havia volgut fer do generós de si mateixa? En Maties la tenia com es tenen totes les habituds: sense cap encís, sense cap sorpresa, sense cap recança: ni una espurna del caliu sagrat havia pogut prendre en aquella animeta freda per a animar-la i fer-li brollar la flama enartadora. I el pastor? El pastor no la tenia ni la voldria tenir de cap manera. Abans, com després de la desfeta, havia estat per a ella el mateix que per a la jove del mas, que per a en Baldiret i fins per a les mateixes bèsties, una mena de providència benefactora que tot ho emparava per igual, sense distincions ni preferències.

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

Proves d'accés a la Universitat. Curs 2007-2008

Literatura catalana

Sèrie 5

Escolliu UNA de les dues opcions (A o B).

Opció A

1. Comenteu la funció (estructuradora, ideològica...) i el punt de vista del narrador de *K. L. Reich*, de Joaquim Amat-Piniella, i el tractament que aquest fa dels personatges.
[3 punts]
2. Al final del primer capítol de *Solitud*, de Víctor Català, la Mila, en mirar el panorama que veu des de prop de l'ermita, exclama: «Quina solitud!», i la darrera frase de la novel·la, referint-se també a la Mila, és la següent: «Les filtracions de la solitud havien cristal·litzat amargament en son destí». Com interpreteu aquesta darrera frase en relació amb el personatge de la Mila i l'evolució que experimenta al llarg de la novel·la?
[2 punts]

3. Comenteu el poema següent de l'apartat «Bruixa de dol», del llibre del mateix títol, de Maria-Mercè Marçal. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):
- el tema central del poema i com es desenvolupa;
 - les imatges més significatives, repetides en el llibre;
 - l'anàlisi mètrica.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

XII

Els teus llavis. La fruita. La magrana...
Àngel rebel, tot olor de gingebre.
Atrapa'm pels replecs d'aquesta febre.
Vine amb verdor de pluja. Sargantana

que em fuges pels cabells, sense frontera, 5
al bat del sol, ales d'ocell nocturn!
Serves per cor la Lluna o bé Saturn
i, als ulls, un tast de boira matinera.

El teu cos mineral. Sal. Vi. Maduixa. 10
Com una serp, cargola't al meu ventre
i cerca'm, amb verí d'amor, el centre.

Tu seràs un gat negre. Jo una bruixa.
Ens fitarem errants, i en el desvari
la lluna, cega, encendrà l'escenari.

Opció B

1. El professor Joaquim Molas afirma que el títol del recull de poemes de Joan Salvat-Papasseit *L'irradiador del port i les gavines* «indica amb tota precisió la dualitat: maquinisme / realisme intimista i elegíac». Comenteu aquesta afirmació i expliqueu-ne (si voleu, amb exemples) els conceptes que inclou, especialment *maquinisme*, *realisme* i *intimista*.

[3 punts]

2. Quin tipus de personatges i de societat posa en relleu Joan Oliver a *Ball robot*? Quins valors i quins interessos determinen l'actuació dels personatges de l'obra?

[2 punts]

3. Comenteu el fragment següent del capítol IX (l'últim) de *La bogeria*, de Narcís Oller, en què parlen l'Armengol i el narrador. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

- el sentit d'aquest diàleg en relació amb els que, al llarg de tota la novel·la, han mantingut els dos personatges i el metge Giberga;
- la valoració del paper de les germanes d'en Serrallonga en relació amb la seva malaltia i mort, i com afronta la societat els casos de bogeria;
- la perspectiva teòrica i literària des de la qual planteja la qüestió Narcís Oller.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

—No t'escarrassis, noi. Ni l'interès ni l'enveja no seran mai sincers. Les germanes no pensen sinó que la Salomé Argila i el seu nen les han suplantades en l'herència del germà, i tota aquella massa informe de serpetes que duen de seguici cueteja perquè se sent trepitjada. Això a més a més que... (en fi, en nosaltres mateixos se n'ha fet una prova)... jo no sé què tenen de tan misteriós i repulsiu com la mort mateixa, les malalties mentals, que ningú no hi vulgui creure sinó tocant-les.

—És cert —vaig dir jo pensant en les antigues discussions amb en Giberga i en el temps que vam trigar a veure el boig que tant en feia, també, que teníem davant.

—Aquí ho tens —va afegir encara l'Armengol—. No comprèn tothom la mort per una ferida al cap, per una meningitis, per una apoplexia..., per una lesió qual-sevol al cervell?... Doncs, per què han de preguntar ara de què ha mort en Serrallonga, i han d'anar buscant, com jo mateix, la causa en un altre ordre de malalties?

—Just, just: jo també t'anava a preguntar de què havia mort.

—Oh, sí, tots!, si tots fem el mateix!

I aquí vàrem callar i, mig ensopint-me amb el remoreig del cotxe, tot dant voltes a l'explicació d'aquell misteri, vaig pensar... Però, que ho sé, jo, què em deia ni què pensava? La sort desgraciada de l'infeliç que anàvem a enterrar pesava sobre el meu cor! La iniqua conducta de ses germanes envers la vídua m'havia acabat de contorbar.

